

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR ADB „GJENSIDIGE“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2025-12-09 Nr. 429-298
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjos ir ADB „Gjensidige“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2025 m. sausio 25 d. draudikas ir pareiškėja sudarė Gyventojų turto draudimo sutartį Nr. (duomenys neskelbtini), kuria Gyventojų turto draudimo taisyklių Nr. 060¹ (toliau – Taisyklės) pagrindu pastatų draudimo variantu „Midi“ buvo apdrausti pareiškėjos turtiniai interesai, susiję su pastatais, esančiais adresu: (duomenys neskelbtini), ir juose esančiu namų turtu (toliau – Sutartis). Šalių sutartas draudimo laikotarpis – nuo 2025 m. sausio 25 d. iki 2026 m. sausio 24 d. Sutartyje nurodyta, kad turtas apdraustas nuo tokių rizikų: ugnis; gamtinės jėgos; vanduo; vagystė; trečiųjų asmenų veika; transporto priemonės atsitrenkimas; stiklo dūžis; savaiminis medžio užvirtimas; elektros įtampos svyravimai; vidiniai gedimai.

2025 m. rugpjūčio 7 d. pareiškėja draudiką informavo apie buitinių nuotekų valymo įrenginiui (toliau – Valymo įrenginys) padarytą žalą: „Užlūžo valymo įrenginys“ (toliau – Įvykis).

2025 m. rugpjūčio 11 d. draudiko pasitelkta įmonė UAB „Smart claims“ (toliau – ir draudiko pasitelkta įmonė) atliko apgadinto Valymo įrenginio apžiūrą.

2025 m. rugpjūčio 21 d. telefoninio pokalbio metu pareiškėjos įgaliotas atstovas informavo, kad ruošiasi demontuoti Valymo įrenginį, buvo sutarta, kad papildomai bus pateiktos Valymo įrenginio demontavimo nuotraukos. Draudikas elektroniniu laišku paprašė pareiškėjos informuoti draudiką, kada bus atliekami kasimo darbai.

2025 m. rugpjūčio 23 d. draudiko pasitelkta įmonė sudarė Nuostolio priežasties nekilnojamam turtui vertinimą (toliau – Nuostolio priežasties vertinimas), kuriame buvo nustatyta, kad labiausiai tikėtina, jog Valymo įrenginio sugadinimus lėmė aukštas gruntinių vandenų lygis ir Valymo įrenginio įrengimo (statybos) klaidos: panaudotas netinkamas užpilas ir (ar) netinkamas sluoksninis sutankinimas aplink korpusą, nesilaikyta gamintojo reikalavimo dėl kasimo gylio aukšto gruntinių vandenų lygio sąlygomis ir, tikėtina, nebuvo įrengta standi gelžbetoninė perdanga (žiedas ar plokštė) po dangčiu.

2025 m. rugpjūčio 26 d. draudikas, vadovaudamasis Taisyklėmis ir Nuostolio priežasties vertinimu, informavo pareiškėją apie priimtą sprendimą Įvykį pripažinti nedraudžiamuoju.

2025 m. rugsėjo 14 d. pareiškėjos įgaliotas atstovas informavo draudiką, kad tą pačią dieną bus atliekami Valymo įrenginio demontavimo darbai. Draudiko atstovas nurodė, kad negalėjo spėti atvykti į Įvykio vietos apžiūrą, kai buvo atliekami demontavimo darbai, arba suorganizuoti papildomą Įvykio vietos apžiūrą, nes draudikas apie šiuos darbus buvo informuotas ir darbai buvo atliekami ne darbo dieną (sekmadienį).

2025 m. rugsėjo 17 d. pareiškėjos įgaliotas atstovas draudikui pateikė pretenziją, kurioje nesutiko su priimtu sprendimu Įvykį pripažinti nedraudžiamuoju, bei papildomas demontuoto Valymo įrenginio nuotraukas. Draudikas, gavęs nuotraukas, papildomai kreipėsi į UAB „Smart claims“ dėl Nuostolio priežasties vertinimo patikslinimo. 2025 m. rugsėjo 22 d. draudiko pasitelkta įmonė pateikė patikslintą Nuostolio priežasties vertinimą, jame nurodyta, kad dėl netinkamai įrengto nuotekų valymo įrenginio, susikaupus kritiniam vandens kiekiui, vanduo užpildė Valymo įrenginio duobę ir sukūrė spaudimą į korpuso sienas bei apačią.

¹ Galiojanti redakcija nuo 2024 m. kovo 14 d.

Spaudimas augo iki kritinės ribos, kol galiausiai buvo pažeista pati talpa. Atsižvelgdamas į tai, kad Valymo įrenginio sugadinimai atsirado dėl statybos broko, o staigaus ir netikėto draudžiamąjo įvykio (liūties) poveikio Valymo įrenginiui nenustatyta, draudikas atsisakė keisti sprendimą ir įvykį pripažinti draudžiamuoju.

Pareiškėja nesutiko su draudiko sprendimu ir kreipėsi į Lietuvos banką, prašydama išnagrinėti kilusį ginčą. Pareiškėja draudikui kėlė reikalavimą įvykį pripažinti draudžiamuoju ir atlyginti dėl žalos apdraustam Valymo įrenginiui kilusius nuostolius. Pareiškėjos teigimu, įvykio priežastis – gamtinės jėgos (liūtis).

Kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėja nurodė, kad draudikas sprendimą įvykį pripažinti nedraudžiamuoju priėmė remdamasis vien prielaidomis, neturėdamas jokių faktinių įrodymų, kad žala turtui atsirado dėl statybos klaidų ir (ar) broko. Pareiškėjos ir jos įgalioto atstovo įsitikinimu, atliekant demontavimo darbus padarytos Valymo įrenginio nuotraukos paneigia draudiko išvadą dėl statybos broko ir patvirtina, kad Valymo įrenginio montavimas buvo atliktas taip, kaip numatyta šio įrenginio techninio paso montavimo instrukcijoje.

Lietuvos bankui pateiktame atsiliepime į pareiškėjos kreipimąsi draudikas su pareiškėjos reikalavimu nurodė nesutinkantis. Draudiko pasitelkta įmonė dėl įvykio ir žalos priežasties nustatymo papildomai kreipėsi į Valymo įrenginio gamintojo UAB „August ir Ko“ ir kito valymo įrenginių gamintojo ir montuotojo UAB „AFS Baltic“ atstovus. UAB „Smart claims“, UAB „August ir Ko“ ir UAB „AFS Baltic“ statybos ekspertų nuomone, įrenginio žalos priežastis yra aiški (statybos darbų brokas), ji tinkamai bei išsamiai išaiškinta UAB „Smart claims“ Nuostolio priežasties vertinime ir jo patikslinime.

Draudikas, nesutikdamas su pareiškėjos nurodoma įvykio priežastimi (liūtimi), paaiškino, kad laikotarpiu nuo 2025 m. rugpjūčio 5 d. iki 2025 m. rugpjūčio 7 d. (pareiškėjos deklaruojama įvykio diena) liūties (duomenys neskelbtini) rajone nefiksuota, o atliekant įvykio vietos apžiūrą aplinkinėje teritorijoje neva buvusios liūties požymių (pavyzdžiui, grunto išplovimo) taip pat nenustatyta.

Vadovaujantis Taisyklių 51.10 papunkčiu, nepaisant pasirinktų draudimo varianto ir draudimo rizikų, draudimo išmoka nemokama dėl apdrausto turto nuostolių, kurie šiose Taisyklėse numatyti kaip neatlygintini nuostoliai (nedraudžiamieji įvykiai) ir (arba) dėl statybos klaidų ir (arba) broko. Be kita ko, Taisyklių 51.12 papunktyje numatyta, kad neatlyginamos žalos bet kokių įvykių, klaidų ar trūkumų, už kuriuos pagal garantiją arba įstatymuose nustatyta tvarka atsako gamintojas, pardavėjas, tiekėjas, rangovas, montuotojas, garantinę ar techninę priežiūrą vykdanči įmonė ar organizacija.

Nustatęs įrenginio statybos broko aplinkybę ir nenustatęs staigaus ir netikėto įvykio – gamtinių jėgų (lietaus) – poveikio Valymo įrenginiui, draudikas nurodė, kad surinko pakankamai sprendimą pagrindžiančių duomenų ir pagrįstai įvykį pripažino nedraudžiamuoju, todėl prašė pareiškėjos reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Įvertinus ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad ginčas kilo dėl draudiko sprendimo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo.

Siekiant išspręsti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti draudimo sutartyje įtvirtintas draudžiamųjų įvykių sąlygas bei administruojant žalą užfiksuotas įvykio aplinkybes ir nustatyti, ar draudikas pagrįstai atsisakė įvykį pripažinti draudžiamuoju.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštaruja teisės aktams. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalį). CK 6.38 straipsnyje įtvirtinti prievolių vykdymo principai įpareigoja sutarties šalis savo prievolės vykdyti sąžiningai, tinkamai, pagal įstatymų ar sutarties nurodymus, o kai tokių nėra – vadovaujantis protingumo kriterijais. Be to, kiekviena šalis turi atlikti savo pareigas kuo ekonomiškiau ir vykdydama prievolę bendradarbiauti su kita šalimi (šalių pareiga kooperotis).

Šalių sudaryta draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką, draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas ir sąlygas. Draudimo apsauga ir jos teikimo sąlygos nustatomos tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose². Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas ir kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtą draudimo rizikos laipsnį³. Taigi, draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamojo įvykio fakto nustatymu (CK 6.987 straipsnis)⁴.

Vertinant įvykio požymius draudimo sutarties sąlygų kontekste, pažymėtina, kad draudimo sutartyje nurodyta, jog gyvenamasis namas ir pastatai buvo apdrausti „MIDI“ draudimo variantu nuo tokių rizikų: ugnis; gamtinės jėgos; vanduo; vagystė; trečiųjų asmenų veika; transporto priemonės atsitrengimas; stiklo dūžis; savaiminis medžio užvirtimas; elektros įtampos svyravimai; vidiniai gedimai.

Taisyklių II skyriaus „Ką draudžiam“ 25 punkto h dalyje nurodyta, kad, apdraudus pastatą, apdraudžiami, be kita ko, ir pastatų eksploatacijai naudojami inžineriniai tinklai ir pastato viduje esantys įrenginiai, kurie pagal paskirtį ir prigimtį yra nekilnojamieji, tarp jų ir nuotekų valymo sistemos.

Taisyklių 3 skyriaus 30 punkte nurodyta, kad draudimo apsauga apdraustam turtui apima jo sugadinimo, sunaikinimo ar praradimo įvykius dėl staiga ir netikėtai kilusių ir šiame skyriuje išvardytų draudimo rizikų, jeigu jos numatytos draudimo liudijime.

To paties Taisyklių skyriaus 35 punkte numatyta gamtinių jėgų rizika, pagal kurią vienas iš draudžiamųjų įvykių – liūtis apibrėžiama kaip trumpalaikis intensyvus lietus, kai per 12 val. ar trumpesnę laikotarpį iškrinta ne mažiau kaip 15 mm kritulių (35.1 papunkčio d dalis).

Taisyklių 51 punkte įtvirtinti bendrieji nedraudžiamieji įvykiai. Nepaisant draudėjo pasirinkto draudimo varianto ir draudimo rizikų, draudimo išmoka nemokama dėl apdrausto turto nuostolių, kurie Taisyklėse numatyti kaip neatlygintini nuostoliai (nedraudžiamieji įvykiai) ir (arba) dėl statybos klaidų ir (arba) broko (Taisyklių 3 skyriaus 51.10 papunktis).

Taisyklių 1 skyriaus „Vartojamos sąvokos“ 17 punkte įtvirtinta „Statybos klaidos ir brokas“ sąvoka – tai bet kokie nukrypimai nuo techninių statinio (jo dalies) projektavimo sąlygų, jo projekto, techninių statybos reglamentų, statybos taisyklių, standartų, metodinių nurodymų ar rekomendacijų, dėl kurių pasikeičia statinio (jo dalies) atsparumas, ilgaamžiškumas, eksploatacinės ar funkcinės savybės, pakinta ekonomiškai pagrįsta statinio (jo dalies) naudojimo trukmė, estetinė išvaizda.

Taigi, draudimo sutartimi draudikas įsipareigojo atlyginti apdrausto turto nuostolius, kuriuos sukėlė staiga ir netikėtai pasireiškusi liūtis, kai per 12 val. ar trumpesnę laikotarpį iškrinta ne mažiau kaip 15 mm kritulių, rizika. Kita vertus, draudikas neįsipareigojo atlyginti nuostolių, kurie apdraustam turtui atsirado dėl statybos klaidų ir (arba) broko.

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalies 2 punktas ir 7 dalis įpareigoja draudiką prieš atsisakymą mokėti draudimo išmoką patikrinti visą prieinamą informaciją ir įrodyti aplinkybes, atleidžiančias nuo draudimo išmokos mokėjimo. Draudikui įrodymais nepagrindus, kad įvykis yra nedraudžiamasis, jam atsiranda pareiga mokėti draudimo išmoką.

Iš Lietuvos bankui pateiktų paaiškinimų matyti, kad draudikas žalą Valymo įrenginiui pripažino nedraudžiamuoju įvykiu, vadovaudamasis Taisyklių 3 skyriaus 51.10 papunkčiu, t. y.

² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015 ir kt.

³ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007.

⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

nustatęs, kad Valymo įrenginio sugadinimai atsirado dėl statybos klaidos ir (arba) broko.

Pareiškėja nesutinka su tokiu draudiko sprendimu ir laikosi pozicijos, kad draudikas privalo atlyginti Valymo įrenginiui atsiradusią žalą, nes žala atsirado dėl staiga ir netikėtai pasireiškusių liūtys rizikos. Be kita ko, pareiškėja teigia, kad Valymo įrenginio montavimas buvo atliktas taip, kaip numatyta šio įrenginio techninio paso montavimo instrukcijoje.

Vertinant šiuos pareiškėjos argumentus, visų pirma atkreiptinas dėmesys, kad, kaip minėta, Taisyklių 35.1 papunkčio d dalyje liūtis apibrėžiama kaip trumpalaikis intensyvus lietus, kai per 12 val. ar trumpesnę laikotarpį iškrinta ne mažiau kaip 15 mm kritulių. Draudikas, siekdamas pagrįsti savo sprendimą, Lietuvos bankui pateikė Lietuvos hidrometeorologijos tarnybos (toliau – LHMT) duomenis apie iki pareiškėjos pranešimo apie įvykį (duomenys neskelbtini) automatinėje meteorologinėje stotyje fiksuotas oro sąlygas. Pateiktais duomenimis, nuo 2025 m. rugpjūčio 5 d. iki 2025 m. rugpjūčio 7 d. (įvykio diena) liūtis, kaip ji apibrėžta Taisyklių 35.1 papunkčio d dalyje, (duomenys neskelbtini) rajone nefiksuota: 2025 m. rugpjūčio 5 d. iškrito 4,3 mm, 2025 m. rugpjūčio 6 d. – 9,2 mm, o 2025 m. rugpjūčio 7 d. – 3 mm kritulių per parą. Atkreiptinas dėmesys, kad ir pagal LHMT „Orų prognozių žodyną“ stipriais, gausiais krituliais (liūtimi) laikoma nuo 15,0 mm iki 49,9 mm kritulių per 12 val. Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėja nei draudikui, nei Lietuvos bankui nepateikė jokių įrodymų ar duomenų, patvirtinančių, kad įvykio dieną Valymo įrenginiui žalą padarė staigus ir netikėtas liūtis, kaip ji apibrėžta Taisyklėse, poveikis.

Draudikas Lietuvos bankui pateikė UAB „Smart claims“ ekspertų 2025 m. rugpjūčio 23 d. Nuostolio priežasties vertinimą, kuriame, atsižvelgiant į Valymo įrenginio apžiūros metu atliktą fotofiksaciją, nustatyta, kad nuotekų Valymo įrenginio viršutinės dalies deformaciją ir įgriūtį, labiausiai tikėtina, nulėmė kelių veiksnių sąveika. Pirmoji nurodoma priežastis yra aukštas gruntinių vandenų lygis⁵ ir neįrengtas arba nepakankamas inkaravimas – neįrengta armuota gelžbetoninė inkaravimo plokštė ir tvirtinimo diržai, dėl to išorinis vandens bei grunto slėgis, ypač esant žemam vandens lygiui pačiame įrenginyje, ilgainiui deformavo kupolą ir sukėlė paviršiaus nusėdimą virš įrenginio. Antroji nurodoma priežastis yra netinkamas užpilas ir (ar) netinkamas sluoksninis sutankinimas aplink korpusą – vietoje vienalyčio nuplauto smėlio (ar smėlio ir cemento mišinio) 20–30 centimetrų sluoksniais galimai panaudotas nevienalytis gruntas su stambiais frakcijomis ir neužtikrintas vienalaikis talpos pildymas vandeniu užpylimo metu. Šie trūkumai „sudarė ertmes, netolygius įtempius ir prisidėjo prie viršutinės dalies įlinkio“. Trečioji nurodoma įvykio priežastis – nesilaikyta gamintojo reikalavimo dėl kasimo gylio aukšto gruntinių vandenų lygio sąlygomis. UAB „August ir Ko“ parengtoje dokumentacijoje aiškiai nurodyta: „Svarbu! Iki gruntinių vandenų lygio palikti apie 0,30 m nejudinto grunto.“ Tai reiškia, kad aukšto gruntinių vandenų lygio zonoje įrenginys turi būti montuojamas sekliu ir likęs aukštis kompensuojamas pylimu, o ne kasama iki vandeningos zonos. Šio reikalavimo nesilaikymas mažina pagrindo stabilumą ir didina deformacijų riziką.

Papildomai Nuostolio priežasties vertinime nurodyta tikimybė, kad viršuje nebuvo įrengta standi gelžbetoninė perdanga (žiedas ar plokštė) po dangčiu, todėl net ir nedidelės lokalsios apkrovos eksploatacijos metu galėjo veikti tiesiogiai plastikinį kupolą ir didinti įlinkį.

Pareiškėja kreipimesi į Lietuvos banką nurodė, kad 2025 m. rugsėjo 8 d. oficialaus UAB „August ir Ko“ atstovo UAB „Vandenvala“ Valymo įrenginio defektų nustatymo akte statybos, montavimo broko ar klaidų nenustatyta. Minėtame 2025 m. rugsėjo 8 d. Nuotekų valymo įrenginio defektų nustatymo akte nurodyta: „Didelis kritulių kiekis išplovė gruntą, kuris nepataisomai pažeidė biologinio nuotekų valymo įrenginio veikimą ir korpusą.“ Pareiškėja taip pat nurodo, kad pirminės apžiūros metu UAB „Smart claims“ atstovas patvirtino, jog Valymo įrenginys yra sumontuotas tinkamai.

Atkreiptinas dėmesys, kad pareiškėjos pateiktame 2025 m. rugsėjo 8 d. Valymo įrenginio defektų nustatymo akte nurodyta informacija šiuo konkrečiu atveju vertintina kritiškai.

Pirma, nurodytas Valymo įrenginio defektų nustatymo aktas parengtas jau po UAB „Smart claims“ parengto Nuostolio priežasties vertinimo, kuriame buvo nustatyta, kad labiausiai tikėtina, jog Valymo įrenginio sugadinimus lėmė aukštas gruntinių vandenų lygis ir Valymo įrenginio įrengimo (statybos) klaidos (2025 m. rugpjūčio 23 d.), bei po draudiko priimto pareiškėjai nepalankaus sprendimo (2025 m. rugpjūčio 26 d.). Antra, pareiškėjos pateiktas 2025 m. rugsėjo 8 d. Valymo įrenginio defektų nustatymo aktas parengtas dar iki Valymo įrenginio atkasimo ir demontavimo darbų (2025 m. rugsėjo 14 d.), todėl sutiktina su draudiko argumentu, kad tiek draudiko pasitelktos įmonės iki Valymo įrenginio atkasimo ir demontavimo

⁵ Tai patvirtina šalia esantis tvenkinys su aukštu vandens lygiu.

darbų atliktos pirminės Valymo įrenginio apžiūros metu, tiek per pareiškėjos pasitelkto UAB „August ir Ko“ atstovo atliktą apžiūrą galėjo būti užfiksuoti tik išorinio poveikio požymiai, tačiau vėliau Valymo įrenginys nebuvo atkastas ir apžiūrėtas iš vidaus.

Draudikas paaiškino, kad iki Valymo įrenginio atkasimo ir demontavimo priimtas sprendimas įvykį pripažinti nedraudžiamuoju buvo grindžiamas pirminės apžiūros metu surinkta informacija ir draudiko pasitelktos įmonės eksperto nuomone.

Vis dėlto draudikas, siekdamas papildomai pagrįsti savo sprendimą, po Valymo įrenginio atkasimo ir demontavimo kreipėsi į UAB „Smart claims“ dėl Nuostolio priežasties vertinimo patikslinimo, remiantis pareiškėjos pateiktomis demontuoto Valymo įrenginio nuotraukomis. 2025 m. rugsėjo 22 d. patikslintame Nuostolio priežasties vertinime nurodyta, jog Valymo įrenginio talpos atkasimo nuotraukose užfiksuota, kad ties įrenginiu yra molingas gruntas, kuris stabdo natūralius gruntinių vandenų nudrenavimo procesus, kita vertus, įrenginio montavimo schemoje yra nurodomas sumontavimo principas, kai aplink Valymo įrenginį turi būti drenuojantis smėlio sluoksnis. Pažymėtina, kad bet kokio pobūdžio talpos montavimas į gruntą turi būti atliekamas laikantis esminių statinio stabilumo užtikrinimo principų, kurie detalizuoti normatyviniuose dokumentuose. Valymo įrenginio gamintojo UAB „August ir Ko“ parengtoje montavimo instrukcijoje nurodoma, kad talpa negali būti montuojama į gruntą su aukštais gruntiniais vandenimis, ribotu natūraliu drenažu, jeigu nėra įrengtos tinkamos drenažo priemonės. Aukštas gruntinio vandens lygis gali sukelti statybos ir įrengimo darbų sudėtingumą ir papildomo drenažo poreikį. Molio, priemolio gruntai neleidžia vykti natūraliam gruntinio vandens drenažui, vanduo užlaikomas viršutiniuose sluoksniuose, kaupiasi duobėse. Nagrinėjamu atveju susikaupęs kritinis vandens kiekis užpildė įrenginio duobę, sudarydamas spaudimą į korpuso sienas ir apačią. Kadangi vanduo neturėjo drenažo kanalų pasišalinti, spaudimas augo iki kritinės ribos, kol buvo pažeista pati talpa.

Draudikas pažymėjo, kad, kaip nurodo gamintojas, Valymo įrenginio sumontavimas yra laikomas statybos darbas, kurie turi būti atliekami griežtai vadovaujantis Statybos techniniu reglamentu STR 1.06.01:2016 „Statybos darbai. Statinio statybos priežiūra“⁶, kurio V skyriuje nustatyti žemės darbų reikalavimai. Siekdamas eliminuoti minimo scenarijaus riziką, gamintojas nurodo, kad molingame grunte rekomenduoja užkasti tik dalį įrenginio. Vis dėlto toks sprendimas „lemia prastą estetinį vaizdą bei reikalingą papildomą įrangą su pastovia papildoma eksploatacija ir kaštais dėl papildomos siurblinės įrengimo“. Dėl minėtų problemų praktikoje dažniausiai to vengiama ir įrenginiai visiškai įleidžiami į gruntą. Vis dėlto tą galima daryti su viena, esmine sąlyga: „aplink įrenginį privalo būti kokybiškas drenažo sluoksnis, kuriuo surinkta drėgmė nuvedama nuo įrenginio, į drenažo sistemą“.

Patikslintame Nuostolio priežasties vertinime nustatyta, kad atkasto Valymo įrenginio vietoje nėra fiksuota smėlio arba žvyro apsauginio sluoksnio, o svarbiausia – nėra drenuojamo vandens nuvedimo drenažo. Patikslintame Nuostolio priežasties vertinime daroma išvada, kad Valymo įrenginio korpusas yra pažeistas dėl statybos, įrengimo darbų broko: molingame grunte privalo būti drėgmės, paviršinio vandens nuvedimas nuo įrenginio. Jo nesant, vandens, grunto spaudimas pasiekė kritinę ribą ir įrenginio korpusas buvo deformuotas.

Atsakydamas į pareiškėjos argumentus, kad montuojant Valymo įrenginį buvo griežtai vadovautasi jo montavimo instrukcija ir brėžiniais, nurodytais įrenginio techniniame pase, draudikas pažymėjo, kad įrenginio techninis pasas nėra įrenginio sumontavimo projektas. Pase yra nurodoma tik sumontavimo schema ir bendrieji reikalavimai. Montuojant įrenginį turi būti daromi grunto tyrimai, pagal kuriuos parengiamas sumontavimo sprendimas – darbo projektas, tačiau pareiškėja šių duomenų nei draudikui, nei Lietuvos bankui nepateikė.

Pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką nurodė, kad pirmiau minėti statybos darbų reikalavimai nėra nurodyti Valymo įrenginio techniniame pase. Vis dėlto pareiškėja pateikė Valymo įrenginio techninį pasą, jame konkrečiai nurodyti montavimo reikalavimai, kurių, pateiktais duomenimis, šiuo atveju nesilaikyta: nėra techninio darbo projekto, grunto tyrimo akto, pažeisti montavimo instrukcijos reikalavimai.

Draudikas, išanalizavęs pareiškėjos kreipimesi nurodytus argumentus, pakartotinai kreipėsi į UAB „Smart claims“ ir paprašė pateikti ekspertinę nuomonę dėl pareiškėjos kreipimesi išdėstytų argumentų. Kaip minėta, dėl įvykio priežasties nustatymo UAB „Smart claims“ papildomai pasitelkė įrenginio gamintojo UAB „August ir Ko“ ir kito valymo įrenginių gamintojo, montuotojo UAB „AFS Baltic“ atstovus. Draudikas Lietuvos bankui pateikė UAB „Smart claims“

⁶ Patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr.D1-848.

2025 m. spalio 9 d. raštą „Atsakymas dėl nuostolių priežasties nekilnojamajam turtui vertinimo Nr. CLT4142725“ (toliau – Ekspertinė nuomonė), kuriame pateiktas statybos ekspertų vertinimas, kad Valymo įrenginio sugadinimo priežastis yra aiški ir išsamiai išaiškinta patikslintame Nuostolio priežasties vertinime bei patikslintame Nuostolio priežasties vertinime.

Vertinant pareiškėjos teiginį, kad draudikas, pripažindamas įvykį nedraudžiamuoju, rėmėsi vien prielaidomis, o ne faktiniais įrodymais, svarbu pažymėti, jog Ekspertinėje nuomonėje pateikiama išvada, kad žalos Valymo įrenginiui priežastis – statybos brokas – buvo nustatyta, remiantis specialių žinių turinčių asmenų surinktų duomenų ir nustatytų faktų visuma (UAB „Smart claims“ 2025 m. rugpjūčio 11 d. apžiūros duomenimis; 2025 m. rugsėjo 17 d. pareiškėjos pateiktomis demontuoto (atkasto) Valymo įrenginio nuotraukomis gamintojo montavimo instrukcija nuotekų valymo įrenginiams (AUGUST AT/ATC-P) ir kt.).

Pareiškėja kreipimesi taip pat nurodė, kad, atkasus Valymo įrenginį, neaptikta jokio gruntinio vandens. Vis dėlto draudiko Lietuvos bankui pateiktose atkasto Valymo įrenginio nuotraukose užfiksuotas drėgmės prisotintas molingas gruntas, nemažas kiekis vandens. Pareiškėja kreipimesi taip pat nurodė, kad nuotraukose matomą grunto sluoksnį sudaro smėlis. Ekspertinėje nuomonėje paaiškinta, kad pateiktose nuotraukose matomas stipriai prisotintas drėgmės molis, priemolis.

Atsižvelgiant į tai, sutiktina su draudiko argumentu, kad pareiškėjos pateikto atkasto Valymo įrenginio nuotraukos ne paneigė, o atvirkščiai – patvirtino draudiko nurodomą įvykio priežastį – statybos darbų broką, tiesiogiai lėmusį Valymo įrenginio gedimą (gruntas molingas, prisotintas drėgmės; nėra drenažo sistemos; nėra privalomo smėlio arba žvyro drenuojančio sluoksnio).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotoje teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatuojama, kad konkretūs faktiniai duomenys, gauti ekspertinio tyrimo metu, gali būti atmesti kaip įrodymai, jei manoma, kad jie nepagrįsti, nepatikimi ar turi kitokių trūkumų. Kritiškai vertinti eksperto išvadą ar jos dalį galima tada, kai ekspertizės turinys prieštaringas, išvados neišplaukia iš tyrimo eigos, išvada pateikta neatlikus tyrimo arba jis atliktas neišsamiai ir kitais panašiais atvejais, kai kyla pagrįstų abejonių dėl ekspertinio tyrimo eigos ir rezultatų. Eksperto išvada pripažįstama pakankamu įrodymu, jeigu šios išvados duomenys yra nuoseklūs ir išsamūs, taip pat jei eksperto išvada neprieštarauja faktiniams duomenims, gautiems iš tos pačios rūšies ar skirtingų įrodinėjimo priemonių. Eksperto išvada laikoma pagrįsta, jeigu, įvertinus ginčo šalių pateiktų įrodymų visumą, eksperto išvados duomenys leidžia daryti pagrįstą išvadą apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą ar nebuvimą.

Lietuvos bankui pateikti įrodymai patvirtina, kad tiek 2025 m. rugpjūčio 23 d. Nuostolio priežasties vertinimas, tiek 2025 m. rugsėjo 18 d. patikslintas Nuostolio priežasties vertinimas, tiek 2025 m. spalio 9 d. Ekspertinė nuomonė buvo parengti vadovaujantis surinktais įrodymais ir specialių žinių turinčių asmenų žiniomis.

Nagrinėjamu atveju objektyvių duomenų, leidžiančių abejoti Nuostolių priežasties vertinimo, jo patikslinimo ir Ekspertinės nuomonės duomenų pagrįstumu, Lietuvos bankui pareiškėja nepateikė. Taigi, vadovaujantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visumos vertinimu, darytina išvada, kad šių dokumentų, kurie buvo parengti surinktų įrodymų pagrindu, duomenys nebuvo nuginčyti objektyviais įrodymais, todėl nėra pagrindo jais nesivadovauti.

Vadovaujantis ginčo šalių pateiktais duomenimis ir paaiškinimais, sutiktina su draudiko vertinimu, kad esminė aplinkybė nagrinėjamu atveju yra tai, ar žala Valymo įrenginiui atsirado dėl staiga ir netikėto liūties poveikio, ar dėl statybos klaidų ir (ar) broko.

Įvertinus draudiko Lietuvos bankui pateiktus duomenis, darytina labiau tikėtina išvada, kad įvykis kilo dėl Valymo įrenginio statybos klaidų ir (ar) broko (Taisyklių 3 skyriaus 51.10 papunktis). Pareiškėjos kelta prielaida, kad žala apdraustam turtui buvo padaryta dėl staiga ir netikėto įvykio – liūties, kaip ją apibrėžia Taisyklių 35.1 papunkčio d dalis, poveikio, nebuvo pagrįsta ir įrodyta objektyviais duomenimis,

Nustačius, kad įvykis neatitinka Taisyklėse nustatytų draudžiamųjų įvykių sąlygų ir atitinka nedraudžiamųjų įvykių sąlygas, darytina išvada, jog draudikui nekyla pareiga atlyginti pareiškėjos Valymo įrenginiui atsiradusios žalos.

Atsižvelgiant į tai ir vadovaujantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visuma bei draudimo sutarties šalių sutartomis sąlygomis, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai atsisakė mokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjos apdraustam turtui – Valymo įrenginiui – padarytą žalą.

Šiame sprendime dėl esminių šalių išdėstytų argumentų ir nurodytų aplinkybių pasisakyta. Kiti šalių argumentai ir (arba) nurodytos aplinkybės neturi esminės reikšmės

Lietuvos banko sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną šalių argumentą ir (arba) teiginį⁷.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis

⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.